

Valtion rataverkon haltijan osaamis- ja pätevyysvaatimukset

Valtion rataverkon haltijan osaamis- ja pätevyysvaatimukset

Liikenneviraston ohjeita 26/2018

Kannen kuva: Tuomo Mäläskä, Kouvolan kaupunki

Verkojulkaisu pdf (www.liikennevirasto.fi)

ISSN-L 1798-663X

ISSN 1798-6648

ISBN 978-952-317-592-1

Liikennevirasto

PL 33

00521 HELSINKI

Puhelin 0295 34 3000

Tekniikka- ja ympäristöosasto

Vastaanottaja

Säädösperusta

Korvaa/muuttaa
Radanpidon turvallisuusohjeesta TURO poistetut
pätevyyksiä koskevat ohjeet

Kohdistuvuus
Valtion rataverkko

Voimassa
1.7.2018 alkaen

Asiasanat
Rataverkko, rautatiet, osaaminen, pätevyys, turvallisuus, ohjeet

Valtion rataverkon haltijan osaamis- ja pätevyysvaatimukset

Tekninen johtaja

Markku Nummelin

Projektipäällikkö

Janne Tuovinen

*Ohje hyväksytään sähköisellä allekirjoituksella.
Sähköisen allekirjoituksen merkintä on viimeisellä sivulla.*

LISÄTIETOJA
Janne Tuovinen
Liikennevirasto
etunimi.sukunimi(at)liikennevirasto.fi

Esipuhe

Valtion rataverkon haltijan osaamis- ja pätevyysvaatimukset -ohjeessa kuvataan ne menettelyt, joilla Liikennevirasto määrittelee ja varmistaa sekä omat että palveluntuottajiensa pätevyysvaatimukset. Pätevydet ja osaamisvaatimukset koskevat myös valtion rautatiealueella työskenteleviä palveluntuottajia, jotka eivät ole Liikennevirastoon sopimussuhteessa esimerkiksi kaupunkiympäristössä. Lisäksi ohjeessa kuvataan menettelyt, joilla varmistetaan pätevyysien jatkuva ylläpitäminen sekä Liikenneviraston hyväksytyksi koulutuslaitokseksi hakeminen ja Ratateknisen oppimiskeskuksen toiminta.

Tämä ohje tulee korvaamaan Radanpidon turvallisuusohjeesta TURO poistetut pätevyysia koskevat ohjeet.

Rautatietoimintojen turvallisuusjohtamisjärjestelmän avulla Liikennevirasto valtion rataverkon haltijana varmistaa rautatiejärjestelmän turvallisuuden, luotettavuuden ja käytettävyyden sekä siellä liikkuvien ja työskentelevien henkilöiden turvallisuuden.

Yhteisten käytäntöön vietyjen toiminta- ja menettelymallien kautta Liikennevirasto varmistaa, että toimitaan lainsäädännön asettamien vaatimusten mukaisesti ja Liikennevirasto varmistaa palveluntuottajien osaamisen valtion rataverkon rautatieturvallisuuteen vaikuttavat tehtävät.

Rautatietoimintojen turvallisuusjohtamisjärjestelmää noudattavat sekä Liikenneviraston oma henkilökunta, että valtion rataverkolla toimivat palveluntuottajat sekä osaltaan rautatieliikenteen harjoittajat. Palveluntuottajien toiminta perustuu Liikenneviraston ohjeisiin ja palveluntuottajan kanssa solmittuihin sopimuksiin. Rautatieliikenteen harjoittajat sitoutuvat rautateiden verkkoselostuksen ja rataverkon käyttö sopimuksen kautta noudattamaan valtion rataverkon haltijan ohjeita.

Ohjeeseen liittyvät työpätevyyskoulutusohjelmat pilotoidaan syksyn 2018 aikana ja myös työpätevyysien kertauskoulutukset käynnistyvät syksystä 2018. Työpätevyysistä muodostetaan osaamismatriisi. Nykyisiä voimassa olevia työpätevyysia yhdistetään ja pääliikenteen- vaihte- sekä maarakennuspätevyys poistuvat. Turvallisuustehtävien koulutusohjelmat ovat myös uusinnassa ja liikenteenohjaajien koulutus käynnistyy uusitulla koulutusohjelmalla syksyllä 2018. Ratatyöturvallisuus ja perusteet rautatiejärjestelmästä koulutusmateriaalit otetaan myös käyttöön 1.7.2018.

Tämä ohje täydentää Liikenneviraston rautatietoimintojen turvallisuusjohtamisjärjestelmää, jossa on kuvattu, miten Liikennevirasto varmistaa sille asetettujen tehtävien hoitamisen ja rataverkon turvallisuuden sekä miten se hallitsee turvallisuuteen liittyvät riskit valtion rataverkon haltijana. Turvallisuusjohtamisjärjestelmässä on määritelty yhteiset toimintatavat ja vaatimukset toimintaan. Tämä ohje liittyy turvallisuusjohtamisjärjestelmässä kuvattuihin operatiivisiin toiminnan turvallisuustehtävien osaamisvaatimuksiin. Työhön ovat osallistuneet Liikenneviraston useat vastuhenkilöt ja Liikenneviraston hyväksytyt koulutuslaitokset. Ohjeen konsulttina on toiminut Ramboll CM Oy.

Ohje tulee voimaan 1.7.2018.

Helsingissä kesäkuussa 2018

Liikennevirasto
Tekniikka- ja ympäristöosasto

Sisällysluettelo

MÄÄRITELMIÄ.....	7
1 JOHDANTO	10
1.1 Tausta ja tavoitteet	10
1.2 Ratatekninen oppimiskeskus ROK	11
1.3 Verkko-oppimisympäristö Eerokki	11
2 KOULUTUSLAITOKSET	13
2.1 Koulutuslaitokselle asetetut edellytykset	13
2.2 Kouluttajille asetetut edellytykset	14
2.2.1 Säännöllisesti kouluttavat	14
2.2.2 Asiantuntijaluennointisijat	15
2.3 Käytännön kokeen vastaanottajat	15
3 LIIKENNEVIRASTON KOULUTUSOHJELMAT	16
3.1 Liikenneviraston koulutusmalli	16
3.2 Peruskoulutukset	17
3.3 Rautatieturvallisuuteen vaikuttavien tehtävien pätevyyskoulutukset	17
3.4 Työpätevyyskoulutukset	18
3.5 Liikenneviraston muut koulutukset	18
4 KOULUTUSTEN TOTEUTUS	19
4.1 Ennakkovaatimukset	19
4.2 Osaamistavoitteet	19
4.3 Osaamisvaatimukset	20
4.4 Osaamisen varmistaminen	20
4.5 Koulutuksen keskeyttäminen	20
4.6 Koulutustodistus	21
4.7 Pätevyyden hakeminen ja myöntäminen	21
4.8 Pätevyyden todentaminen	21
4.9 Pätevyyden voimassaolo ja ylläpito	21
4.10 Pätevyyden peruminen	22
4.11 Oikeusturva ja toiminta riitatilanteissa	22
5 PÄTEVYYKSIEN, OSAAMISEN JA TERVEYDENTILAN HALLINTA	23
5.1 Vaatimukset palveluntuottajille	23
5.2 Toimenpiteet havaittaessa puutteita todenteissa	23
5.3 Päihitteettömyys	23
6 SIIRTYMÄAJAN MENETTELYT PÄTEVYYKSIEN VOIMASSAOLOLLE	24
6.1 Ratatyöturvallisuus- ja turvamiespätevyys	24
6.2 Liikenteen turvallisuusviraston myöntämien kelpoisuuskirjojen voimassaolo	24
6.3 Työnantajan myöntämien työpätevyyskoulutusten voimassaolo ja uusiminen	25
7 RAUTATIELIIKENTEEN HARJOITTAJILTA JA VALTION RATAVERKOLLA TOIMIVILTA YKSITYISRAITEEN HALTIJOILTA EDELLYTETTÄVÄ OSAAMINEN	27
7.1 Yleiset osaamisvaatimukset ja perehdyttäminen	27
7.1.1 Osaamisvaatimukset	27

Valtion rataverkon haltijan osaamis- ja pätevyysvaatimukset

	7.1.2	Perehdyttäminen	27
	7.1.3	Henkilökohtaiset varusteet.....	28
7.2		Vaihtotyöhön osallistuvien osaamisvaatimukset	28
8		PELASTUS- JA RAIVAUSHENKILÖSTÖN KOULUTUSVAATIMUKSET	30
9		PÄTEVYYKSIIN LIITTYVÄT POIKKEUKSET	32
9.1		Poikkeuksien myöntäminen.....	32
9.2		Muut työt	32

Määritelmiä

Harjoittelu on suunniteltua ja ohjattua työelämässä tapahtuvaa opiskelua, jossa sovelletaan opittua asiaa käytännössä ja kehitytään ammatillisesti.

Kertaus on opitun asian uudelleenopiskelua.

Kiskopyöräajoneuvolla tarkoitetaan kaksitiekäyttöistä ratatyökonetta, joka raiteella liikkeessaan ohjautuu kiskopyörillä ja jonka kumipyörät ovat kosketuksessa kiskoon.

Kouluttaja on oman alansa osaaja, opettaja ja ohjaaja. Luo oppimista edistävän ilmapiiirin.

Koulutus on tiettyyn tehtävään valmentava oppijakso, joka on suoritettu hyväksytysti.

Koulutusohjelma on oppilaitoksen tietylle alalle suunnattu opintojen kokonaisuus, jolle on määritelty tavoitteet, osaamisvaatimukset ja arviointikriteerit.

Liikenteenohjaus vastaa liikennöinnistä sekä ratatyölupien myöntämisestä ensimmäisen luokan liikenteenohjauksen alueella, johon kuuluvat valtion rataverkon haltijan määrittämät liikennepaikat sekä liikennepaikkojen välisten raiteiden muodostamat alueet.

Opetussuunnitelma on suunnitelma siitä, miten opetus järjestetään.

Perehdyttäminen perustietojen antaminen henkilöstölle työorganisaatiosta ja sen tavoitteista sekä työympäristöstä.

Pätevyys muodostuu hyväksytystä koulutuksesta, työkokemuksesta ja tarvittavasta kertaus-/täydennyskoulutuksesta.

Radanpito on radan ja siihen kuuluvien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden kunnossapitoa ja huoltoa.

Ratapihalla tarkoitetaan rautatieliikennepaikan raiteistoa, laitureita ja liikenteenhoitoon välittömästi liittyviä laitteita, rakenteita sekä rakennuksia maa- ja kuormausalueineen.

Ratatyövastaava (RTV) on henkilö, joka vastaa ratatyön liikenneturvallisuudesta, pyytää liikenteenohjauksen luvan ratatyöhön ja ilmoittaa ratatyön päättymisestä. Ratatyön päättyessä ratatyövastaava ilmoittaa raiteen liikennöitävyydestä tai liikennöinnin rajoitteista.

Rataverkon haltijalla tarkoitetaan Liikennevirastoa taikka yksityisraiteen haltijaa, kun raide kuuluu rautatielain (304/2011) soveltamisalan piiriin.

RATO eli ratatekniset ohjeet käsittävät perustiedot radan ja ratalaitteiden suunnittelusta, tarkastuksesta ja kunnossapidosta. RATO perustuu Liikenteen turvallisuusviraston antamiin määräyksiin. Liikennevirasto julkaisee RATO:n.

Rautateiden turvallisuusjohtamisjärjestelmä on turvallisuudenhallinnan työkalu. Sillä tarkoitetaan infrastruktuurin haltijan tai rautatieyrityksen organisaatiota ja järjestelyjä, joilla varmistetaan sen toimintojen turvallinen hallinnointi.

Rautatieliikenteen harjoittajia ovat rautatieyritykset, radan kunnossapitoyritykset, rataverkolla liikennöivät rataverkon haltijat sekä museoliikenteen harjoittajat. Lisäksi myös muut rataverkolla liikennöivät yritykset tai yhteisöt, joiden liikennöinti ei ole päätoimista, ovat rautatieliikenteen harjoittajia.

Rautatieturvallisuus on kokonaisuus, joka pitää sisällään turvallisen liikennöinnin sekä turvallisen radalla ja sen läheisyydessä työskentelyn.

Rautatieturvallisuuteen vaikuttava tehtävä

Liikkuvan kaluston kuljettaminen, liikenteenohjaaminen, ratatyöstä vastaaminen ja vaihtotyö, turvalaitteiden asennus ja turvamiestehtävät.

Turvalaiteasentaja

Turvalaiteasentajan tehtäviin kuuluu käytössä olevien turvalaitteiden asennustyöt sekä turvalaitteisiin kohdistuvat huollot ja viankorjaukset.

Turvallisuuslupa

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää rataverkon haltijalle turvallisuusluvan rataverkon suunnittelua, rakentamista, kunnossapitämistä ja hallintaa varten. Turvallisuuslupa on osoitus siitä, että rataverkon haltija on huomionnut toiminnassaan turvallisuutta koskevat vaatimukset ja pystyy toimimaan rataverkon haltijana hallinnoimallaan rataverkon osalla turvallisesti.

Turvallisuustodistus

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää Turvallisuustodistuksen, jota tarvitsevat rautatieliikenteen harjoittajat, jotka harjoittavat rautatieliikennöintiä, radan kunnossapitoon liittyvää liikennöintiä tai museoliikennettä.

Turvamies on turvamiespätevyyden omaava henkilö, joka on määrätty toimimaan turvamiestehtävissä.

TURO eli radanpidon turvallisuusohje. Liikennevirasto julkaisee ohjeet Internet-sivuillaan <http://www.liikennevirasto.fi>

Turvallisuusjohtaminen tarkoittaa kokonaisvaltaisia ja tavoitteellisia toimenpiteitä työn, työolojen ja työympäristön turvallisuuden ja terveellisuuden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Turvallisuusjohtaminen on suunnitelmallista ja tuloshakuista toimintaa, jolla pyritään määrätietoisesti vahinkojen ennaltaehkäisyyn ja vahingoista aiheutuvien menetysten minimointiin. Turvallisuustyön kehittäminen on synnyttänyt johtamisjärjestelmiksi kutsuttuja turvallisuuden parantamiseen tähtäävien toimintojen ohjaus- ja hallintajärjestelmiä. Järjestelmät perustuvat yleisiin hyviin johtamistavan periaatteisiin.

Työnopastus työntekijän tutustuttaminen työtehtäviinsä, työmenetelmiin ja työvälineisiin sekä turvallisiin ja terveellisiin toimintatapoihin työssä

Valtion rataverkon haltijan osaamis- ja pätevyysvaatimukset

Työpätevyys on tiettyyn rautatiejärjestelmän työtehtävään vaadittava osaaminen, joka saavutetaan koulutuksen ja harjoittelun avulla. Tehtäväkohtaiseen koulutukseen osallistuminen edellyttää aiemmin suoritettua alan tutkintoa ja sopivaa ennalta määritettyä työkokemusta sekä koulutusohjelmakohtaisesti muita edellytyksiä.

Yhteinen työpaikka on työpaikka, jolla yksi työnantaja käyttää pääasiallista määräysvaltaa ja jolla samanaikaisesti tai peräkkäin toimii useampi kuin yksi työnantaja tai korvausta vastaan työskentelevä itsenäinen työnsuorittaja.

1 Johdanto

1.1 Tausta ja tavoitteet

Rautateiden kelpoisuuslainsäädäntö muuttuu 1.7.2018, kun laki rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuuksista (1664/2009) kumoutuu ja voimaan tulee laki liikenteen palveluista (320/2017). Toimijoiden tulee muutoksesta johtuen tarkastaa turvallisuusjohtamisjärjestelmänsä erityisesti laista poistuvien turvallisuuskriittisiin tehtäviin liittyvien kelpoisuuksien hallinnoinnin osalta (liikenteenohjaaja, vaihtotyönjohtaja (kuljettajaa avustava tehtävä), ratatyön liikenneturvallisuudesta vastaava henkilö, turvamies ja turvalaiteasentaja).

Komission asetus turvallisuusluvan arviointikriteereistä (EU) N:o 1169/2010 määrittelee, että Liikenneviraston tulee rataverkon haltijana:

- tunnistaa (yksilöidä) toimenkuvat, jotka suorittavat turvallisuuteen liittyviä tehtäviä
- määrittää turvallisuuteen liittyvien tehtävien osaamisvaatimukset (tehtävässä toimivilta vaadittavat tiedot ja taidot)
- määrittää menettelyt turvallisuuteen liittyvissä tehtävissä toimivien osaamisen ylläpitämiseksi
- varmistaa perehdyttämiskoulutus ja todistus hankitusta pätevyydestä ja taidoista
- osoittaa pätevyyttä omaavat henkilöt vastaaviin tehtäviin
- valvoa, kuinka tehtäviä hoidetaan, ja suorittaa vaadittaessa korjaavia toimia.

Asetuksen mukaan

- pitää olla olemassa menettelyt sen varmistamiseksi, että kunnossapitovastuu on selvästi määritelty siten, että kunnossapitotyöpaikkojen pätevyysvaatimukset on yksilöity
- on oltava olemassa menettelyt, joilla voidaan varmistaa alihankkijoiden ja toimittajien pätevyys
- on oltava olemassa pätevyyden hallintajärjestelmä.

EU:n rautatieturvallisuudirektiivissä (EU) 2016/798 säädetään, että rautatieyritykset ja rataverkon haltijat ovat vastuussa turvallisuuden kannalta olennaisia tehtäviä hoitavan henkilöstönsä koulutus- ja pätevyystasosta.

Liikennevirasto valtion rataverkon haltijana vastaa siitä, että se asettaa osaamis- ja pätevyysvaatimukset rataverkolla Liikenneviraston toimeksiannosta ja Liikenneviraston yhteistyöhankkeissa työskenteleville henkilöille ja varmistaa, että henkilöt saavat riittävän koulutuksen. Myös työturvallisuuslaki 738/2002 11 § edellyttää, että työnantaja varmistuu henkilöstönsä riittävästä pätevyydestä erityistä vaaraa aiheuttavissa töissä.

Liikenneviraston tavoitteena on varmistaa monitoimijaympäristössä toimivien rautateiden toimijoiden pätevyysien ylläpitäminen ja yritysten työntekijöiden osaaminen vaativissa radanpidon töissä. Tärkeänä tavoitteena on lisäksi rautatieturvallisuuden varmistaminen ja kehittäminen. Liikennevirasto järjestää koulutusohjelmien ja kertauskoulutusohjelmien pilottikoulutuksia, joiden perusteella koulutusohjelmien sisältöjä tarkennetaan.

1.2 Ratatekninen oppimiskeskus ROK

Ratatekninen oppimiskeskus, jäljempänä ROK, on radanpidon oppimis- ja kehitysympäristö, jossa voidaan antaa samalla alueella sekä teoria että käytännön opetusta turvallisissa ja aidon mukaisissa olosuhteissa.

ROK vastaa alan koulutustarpeeseen ja tarjoaa koulutusta tasapuolisesti samoilla periaatteilla kaikille rautatietojärjestelmien sekä ja tuottaa tehtäväkohtaisia pätevyys- ja täydennyskoulutuksia yhteistyössä palveluntuottajien kanssa.

ROKin tavoitteena on toimia monipuolisena rautatiealan kehitys- ja osaamiskeskusena, jossa koulutus vastaa ammatillisia ja turvallisuudelle asetettuja kriteerejä.

Koulutuksia kehitetään ja toteutetaan yhdessä toiminnassa mukana olevien osapuolten ja verkostojen kanssa.

ROKin toiminnasta vastaa Liikenneviraston nimeämä toiminnanjohtaja, jonka toiminta ohjaa Liikenneviraston Väylänpitotoimialan johtoryhmä. ROKin johtoryhmän tehtävä on määritellä toiminnan suuntaviivat. Toiminnanjohtaja vastaa oppimiskeskusten toiminnasta ja toimikunta toimii toiminnanjohtajan tukena.

Toimikunnan avaintehtävänä on mahdollistaa ROKin toiminnan ja koulutusten sisältöjen kehittäminen. Toimikunnan tehtäviin kuuluu myös ROKin riippumattomuuden ja puolueettomuuden varmistaminen. Toimikunnassa käsitellään lisäksi ROKin toimintaan ja koulutuksiin liittyvät palautteet ja valitukset. Toimikunnan tehtäviin kuuluu myös kehittää rautatiealan osaamista Suomessa.

ROKin tilat ovat ensisijaisesti oppimiskeskuksen omassa käytössä. Tilat ovat sovittavissa vuokrattavissa lyhytaikaisesti ulkopuoliseen koulutus- ja oppimiskäyttöön.

Lisätietoja ROKista löytyy Liikenneviraston verkkosivuilta www.liikennevirasto.fi/rok.

1.3 Verkko-oppimisympäristö Eerokki

ROKilla on käytössä verkko-oppimisympäristö Eerokki, jonka avulla hallinnoidaan Liikenneviraston koulutusmateriaaleja sekä koulutussuoritteita.

Eerokin kautta

- jaetaan opintomateriaalit koulutettaville
- suoritetaan koulutuksiin liittyviä osasuorituksia, kuten ennakkotehtäviä ja kirjallisia kokeita
- hallinnoidaan harjoituskortteja
- on koulutettavan mahdollista seurata kaikkia omia koulutukseen liittyviä suoritusmerkintöjä.

Liikenneviraston hyväksymillä koulutuslaitoksilla ei ole oikeutta käyttää koulutettavan Eerokin kautta saamia tietoja markkinointitarkoituksessa.

Koulutuksen järjestäjä luo Liikenneviraston koulutusohjelman mukaiseen koulutukseen osallistuvalla henkilökohtaiset käyttäjätunnukset Eerokkiin ja hänet liitetään ko. koulutusohjelman materiaalin käyttäjiin. Eerokkiin kirjaudutaan osoitteessa:

<https://rok.mmg.fi/login/>

Eerokin tietosuojaselosteessa on kuvattu, miten Yleisessä tietosuojasetuksessa (EU 2016/679) määritellyjä periaatteita noudatetaan kaikissa henkilötietojen käsittelyvaiheissa. Asetuksen mukaisesti henkilöllä on oikeus nähdä Eerokkiin tallennetut tietonsa tai halutessaan poistaa tietonsa kokonaan lähettämällä siitä kirjallinen pyyntö ROKin toiminnanjohtajalle. Tietojen poisto tuhoaa kaikki henkilön koulutussuorituksiin liittyvät tiedot.

Liikennevirasto julkaisee erillisen ohjeistuksen verkko-oppimisympäristön käytöstä. Lisätietoja Eerokin käytöstä löytyy Liikenneviraston verkkosivuilta.

2 Koulutuslaitokset

2.1 Koulutuslaitokselle asetetut edellytykset

Liikennevirasto myöntää hakemuksesta oikeudet koulutuslaitostoiminnalle sekä koulutusohjelmakohtaisesti Liikenneviraston koulutusohjelmille. Ne koulutuslaitokset, joilla on ohjeen voimaan astuessa Liikenneviraston voimassa oleva koulutuslaitos-hyväksyntä, tulee hakea uuden menettelyn mukaiset oikeudet 31.12.2018 mennessä.

Liikennevirasto edellyttää koulutuslaitokselta seuraavia yleisvaatimuksia ennen hyväksymispäätöstään:

- koulutuslaitokselle on nimetty **vastuuhenkilö**
- menettelyjä, joiden avulla tietojen luottamuksellisuus varmistetaan sekä koulutuslaitoksen toimintaa ja laatua kehitetään ja valvotaan
- ROKissa kouluttavan koulutuslaitoksen kouluttajan tulee osallistua ROKin perehdytykseen, jonka sisältönä on mm. koulutusten osaamisvaatimukset sekä luokkien ja harjoittelutilojen käyttö
- koulutuslaitoksen on tarkastettava koulutettavan lähtövaatimusten täyttyminen ennen koulutettavan hyväksymistä koulutukseen, huolehdittava koulutukseen pääsyn puolueettomuudesta ja tasapuolisuudesta sekä huomioitava koulutettavan kielitaito
- koulutuslaitoksen on huolehdittava, että koejärjestelyiden ja osaamisen varmistamiseen liittyvät menettelyt ovat muusta koulutustoiminnasta riippumattomia
- muualla kuin ROKissa järjestettävissä koulutuksissa, koulutuslaitoksen tulee varmistaa koulutusjärjestelyiden asianmukaisuus (opetukseen soveltuvat koulutustilat ja -järjestelyt, harjoittelupaikat, koejärjestelyt ym.)

Koulutuslaitoksen vastuuhenkilö vastaa muun muassa koulutuksen kehittämisestä, sisäisestä laadunvalvonnasta ja sisäisestä valvonnasta. Liikennevirasto edellyttää tältä henkilöltä koulutus- ja kurssinjohtajan tehtävästä kokemusta tai vastaavia tietoja ja taitoja sekä hyvää yleistuntemusta rautatiejärjestelmän toiminnasta sekä Liikenneviraston menettelyistä ja pätevyys- ja osaamisvaatimuksista.

Liikennevirasto edellyttää koulutuslaitosta nimeämään lisäksi **koulutusohjelmakohtaisesti vastuukouluttajan ja muut kouluttajat**.

Koulutuslaitoksen tulee hakemuksessaan kuvata toimintaperiaatteensa ja ne menettelyt joilla ym. yleisvaatimukset täyttyvät. Hakemuksesta tulee myös ilmetä haettavat koulutusohjelmat sekä koulutuslaitoksen nimeämät vastuuhenkilö, vastuukouluttajat ja kouluttajat perusteluin.

Hakemus tulee lähettää Liikenneviraston kirjaamoon viitteellä ”Koulutuslaitokseksi hakeminen”. Koulutuslaitosoikeuden myöntäminen käsitellään Liikenneviraston työjärjestyksen mukaisesti.

Liikenneviraston hyväksymä koulutuslaitosoikeus on voimassa toistaiseksi ja sitä ylläpidetään Liikenneviraston säännöllisillä auditoinneilla. Koulutuslaitosoikeuden ylläpito edellyttää lisäksi osallistumista Liikenneviraston järjestämiin koulutuslaitos- ja kouluttajatapaamisiin. Muutokset kouluttajissa tulee koulutuslaitoksen hyväksyttää Liikennevirastossa.

Koulutuslaitosoikeus voidaan perua tai koulutusoikeutta voidaan rajoittaa, jos koulutustoiminnassa toimitaan ohjeiden vastaisesti, koulutustoiminnassa on muita vakavia puutteita tai koulutuslaitos ei osallistu Liikenneviraston auditointeihin.

Koulutusohjelmien koulutusmateriaalina käytetään Liikenneviraston tuottamaa aineistoa.

Koulutukset järjestetään pääsääntöisesti Kouvolan Ratateknisessä oppimiskeskuksessa ROKissa. Koulutuslaitokset voivat esittää koulutusohjelmien järjestämistä myös muissa oppimisympäristöissä ja -tiloissa.

Seuraavat koulutusohjelmat voidaan järjestää koulutuslaitosten järjestämissä tiloissa myös muualla Suomessa:

- Ratatyöturvallisuuspätevyys
- Perusteet rautatiejärjestelmästä
- Ratatyövastaava
- Turvamiespätevyys
- Rautatiealueen työkonenätevyys
- Liikenneohjaajakoulutuksen moduuleista osa voidaan toteuttaa myös muissa hyväksytyn koulutuslaitoksen osoittamissa tiloissa.

Liikenneviraston antaessa koulutusohjelmiin liittyviä tarkempia ohjeita tai vaatimuksia, on koulutuslaitosten noudatettava niitä.

2.2 Kouluttajille asetetut edellytykset

2.2.1 Säännöllisesti kouluttavat

Vastuukouluttajana toimivalta edellytetään vähimmäisvaatimuksena:

- pedagogisia opintoja
- koulutettavan koulutusohjelman hyvä tuntemus
- työkokemusta koulutettavaa koulutusohjelmaa koskien.

Vastuukouluttaja arvio muiden kouluttajien ammatillisen osaamisen.

Kouluttajana toimivalta edellytetään vähimmäisvaatimuksena:

- pedagogisia opintoja
- koulutettavan koulutusohjelman hyvä tuntemus

Pedagogiset opinnot voidaan todentaa ylemmän korkeakoulun tai yliopiston pedagogisten opintojen opettajakelpoisuudella tai suorittamalla Liikenneviraston ja HAMK Ammatillisen opettajakorkeakoulun yhteistyössä järjestämät Pedapakki 1 ja Pedapakki 2 -koulutusohjelmat.

Pedagogisien opintojen vaatimuksella varmistetaan, että kouluttaja tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteet opettajana, eri opetusmenetelmät sekä tunnistaa ne tekijät, jotka vaikuttavat koulutettavan oppimiseen ja oppimisympäristöön.

Liikennevirasto edellyttää Pedapakki 1 ja Pedapakki 2 -koulutuksiin osallistumista 1.6.2020 mennessä.

Vastuukouluttajalla sekä kouluttajalla on velvoite osallistua vähintään yhteen (1) Liikenneviraston järjestämään teemapäivään vuosittain. Pakottavasta syystä on mahdollista saada vapautus teemapäivään osallistumisesta esittämällä Liikennevirastolle todistus tai muu selvitys syystä (esim. sairauslomatodistus). Kouluttaja ei voi jatkaa koulutustehtävissä ennen kuin on osallistunut teemapäivään tai saanut vastaavat tiedot kuin teemapäivän aikana on käsitelty.

2.2.2 Asiantuntijaluennoitsijat

Asiantuntijaluennoitsijaksi luetaan henkilö, jolla on koulutusohjelman moduuliin/moduuleihin kohdistuvaa erityisalan osaamista. Luennointi tapahtuu yksittäisinä kertoina koulutuslaitoksen kutsumana.

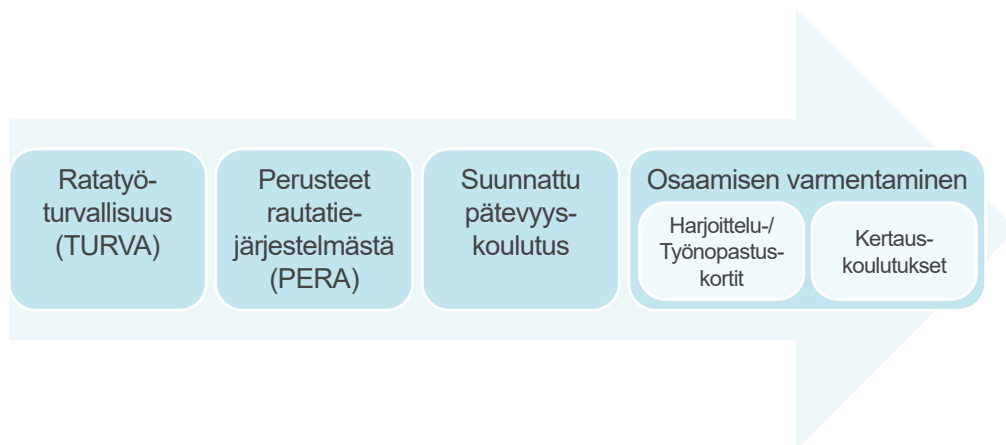
2.3 Käytännön kokeen vastaanottajat

Käytännön kokeen vastaanottajan vaatimukset on kuvattu pätevyyskohtaisesti myöhemmin julkaistavissa koulutusohjelmissa.

3 Liikenneviraston koulutusohjelmat

3.1 Liikenneviraston koulutusmalli

Liikennevirasto on asettanut toiminnan turvallisuuden varmistamiseksi tehtäväkohtaisia minimi koulutus- ja osaamisvaatimuksia toimimiseen valtion rataverkolla sekä määritellyt pätevyyden muodostumisen, kussakin pätevyydessä vaadittavan ammattitaidon ja tehtäväkohtaisen osaamisen osoittamistavat. Liikenneviraston koulutusmalli on esitetty kuvassa 1.

Kuva 1. Liikenneviraston koulutusmalli.

Liikennevirasto tarkentaa nykyisten koulutusohjelmien tehtäväkohtaisia vaatimuksia osaamisen tasosta sekä osaamistavoitteista ja -vaatimuksista järjestämällä syksyn 2018 aikana koulutusohjelmista pilottikoulutuksia. Koulutusohjelmat julkaistaan pilottikoulutusten jälkeen tämän ohjeen liitteinä.

Koulutusohjelmat rakentuvat pääosin moduuleista, mikä mahdollistaa koulutusohjelmasisältöjen päällekkäisyyksien poistamisen. Moduulit suoritetaan monimuotoisesti teorialuentoja ja käytäntöön vietyjen harjoitteiden avulla. Koulutusohjelma-kohtaisesti määritetään ne menettelyt, joilla osaaminen varmistetaan.

Päällysrakenne- ja Vaihdepätevyyden koulutusohjelmat yhdistyvät yhdeksi koulutuskokonaisuudeksi, Päällysrakennepätevyudeksi. Sillanrakennus- ja Maarakennuspätevyyden koulutusohjelmat yhdistyvät myös yhdeksi koulutuskokonaisuudeksi, Sillanrakennuspätevyudeksi.

Pätevyyteen liittyvä suunnattu koulutus suoritetaan lähtökohtaisesti yhdessä koulutuslaitoksessa. Poikkeustilanteisiin vaaditaan Liikenneviraston erikoislupa.

3.2 Peruskoulutukset

Ratatyöturvallisuuspätevyys (TURVA) vaaditaan henkilöiltä, jotka liikkuvat ja työskentelevät valtion rataverkolla rautatiealueella Liikenneviraston tilaamissa radanpidon töissä, kuten radan kunnossapidossa ja rakentamiseen liittyvissä töissä sekä töissä, jotka vaativat Liikenneviraston luvan. Koulutukseen ei ole lähtötaso- tai pohjakoulutusvaatimuksia.

Koulutuksen avulla henkilö saa perustiedot turvallisesta toiminnasta rautatieympäristössä niin, että hän tuntee asiaan liittyvät ohjeet, rautatiealueella liikkumisen ja työskentelyn säännöt ja tuntee rautatieympäristön vaarat.

Hyväksytyn koulutuksen jälkeen koulutuslaitos myöntää koulutettavalle Ratatyöturvallisuuspätevyyden TURVA, joka on voimassa viisi (5) vuotta päättymisvuoden loppuun. Pätevyys uusitaan käymällä koulutus uudelleen.

Perusteet rautatiejärjestelmästä (PERA) vaaditaan ensimmäistä kertaa suunnattuun pätevyyskoulutukseen osallistuvilta. Koulutus toimii myös valtion rataverkon suunnittelu- ja muissa asiantuntijatehtävissä toimivien ratateknisenä peruskoulutuksena.

Koulutuksessa kuvataan rautatiekuljetusjärjestelmän teknisiä periaatteita ja suomalaisen rautatieinfrastruktuurin valintoja ja ratkaisuja. Koulutuksessa käsitellään valtion rataverkon haltijan Liikenneviraston antamaa teknistä ohjeistusta ja niiden taustalla olevia kansainvälisiä määräyksiä ja standardisointeja.

Koulutusta ei vaadita, mikäli henkilöllä on vähintään yksi voimassa oleva radanpidon turvallisuus- tai työpätevyys (pois lukien Turva tai T-mies). Osaamisen varmistamiseksi tulee suorittaa Eerokissa koulutusalueen kirjallinen koe hyväksytysti. Mikäli koesuoritus hylätään, on osallistuttava Perusteet rautatiejärjestelmästä -koulutukseen.

Koulutuslaitos myöntää koulutettavalle todistuksen koulutuksen päätyttyä.

Liikennevirasto edellyttää Ratatyöturvallisuuspätevyys (TURVA) -pätevyyttä ja Perusteet rautatiejärjestelmässä (PERA) -koulutuksen suorittamista ennen suunnattuun koulutukseen osallistumista.

3.3 Rautatieturvallisuuteen vaikuttavien tehtävien pätevyyskoulutukset

Liikenneviraston rautatieturvallisuuteen vaikuttavien tehtävien suunnatut pätevyyskoulutusohjelmat valtion rataverkolla ovat

- Turvamiespätevyys
- Ratatyövastaava
- Liikenneohjaaja
- Ratapihaliikenneohjaaja.

Koulutusohjelmat julkaistaan tämän ohjeen liitteenä pilottikoulutusten jälkeen.

3.4 Työpätevyyskoulutukset

Liikenneviraston koulutusohjelmat työpätevyyteen suunnatuista koulutusohjelmista ovat

- Päällysrakennepätevyys
- Sillanrakennuspätevyys
- Turvalaiteasentajapätevyys
- Turvalaitetarkastajapätevyys
- Hitsauspätevyys
- Hitsausmestaripätevyys
- Ultraäänitarkastajapätevyys
- Pelastus- ja raivaustyöntekijä
- Kiskopyöräajoneuvopätevyys.

Koulutusohjelmat julkaistaan tämän ohjeen liitteenä pilottikoulutusten jälkeen.

3.5 Liikenneviraston muut koulutukset

Liikennevirasto järjestää rautatiejärjestelmässä toimiville eri ammattiryhmille lyhytkestoista koulutusta mm. RATOon ja uusiin järjestelmiin liittyen. Koulutussisällöt räätälöidään ammattiryhmien osaamisvaatimusten ja -tarpeiden mukaisesti. Koulutukset toteutetaan jatkossa moduulirakenteisina ja ne järjestetään pääsääntöisesti ROKissa.

Seuraavassa on lueteltu esimerkkejä koulutuksista:

- Radan merkit
- Vaihteiden asennus
- Turvalaitteisiin liittyvät koulutukset
- Jännitetyöpätevyys
- Hätämaadoituskoulutus
- Junakulunvalvonnan perusteet
- Meeri-mittausvaunun toiminta
- Turvallisuuskoordinaattori
- Valvojille suunnatut koulutukset
- Suunnittelijoille suunnatut koulutukset
- Käyttöönottajille suunnatut koulutukset.

4 Koulutusten toteutus

4.1 Ennakkovaatimukset

Liikennevirasto on asettanut koulutusohjelmakohtaisia ennakkovaatimuksia koulutukseen osallistuville peruskoulutuksen, muun koulutuksen, työkokemuksen, muiden pätevyysien tai terveydentilan osalta. Koulutuksiin voivat osallistua kaikki 18–68-vuotiaat koulutusohjelmakohtaisesti määriteltujen lähtöedellytysten täyttyessä. Lisäksi rautatieturvallisuuteen vaikuttaviin tehtäviin valtion rataverkolla liittyä terveydentilaa koskevia vaatimuksia.

Koulutettavan tulee esittää ennakkovaatimusten mukaiset todenteet koulutuslaitokselle ennen koulutukseen hyväksymistä.

Rautatieturvallisuuteen vaikuttavissa tehtävissä valtion rataverkolla toimivan henkilön on terveydentilansa puolesta sovellettava työtä hakiessaan ja työssä ollessaan tehtäväänsä siten, ettei hänen oma terveytensä eikä rautatieliikenteen turvallisuus vaarannu. Henkilön soveltuvuutta arvioi palveluntuottajan työterveyshuollon työterveyslääkäri, joka voi olla myös Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymä rautatielääkäri.

Liikennevirasto edellyttää, että rautatieturvallisuuteen vaikuttavissa tehtävissä toimivien osalta noudatetaan Liikenteen turvallisuusviraston julkaisemaa ”Raideliikenteen turvallisuustehtävissä toimivien terveydentila- ja soveltuvuussuositukset” -ohjetta. Liikennevirasto voi tarkentaa ohjetta omilla ohjeillaan. Laki rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävistä (1664/2009) on voimassa 30.6.2018 asti. Lain 19 § yleiset terveydentilaa koskevat vaatimukset ja 20 § terveydentilan arviointi sovelletaan 31.12.2018 saakka.

Liikennevirasto kirjaa koulutusohjelmiin pätevyyskohtaisesti ne tehtävät, jotka edellyttävät psykologista henkilöarviointia. Arvioinnilla selvitetään, että henkilöllä on riittävät psykologiset valmiudet ja soveltuvuus tehtävään. Arvioinnin suorittaa Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymä rautatiepsykologi.

4.2 Osaamistavoitteet

Koulutusten tavoitteena on lisätä monitoimijaympäristössä toimivien yhteisen turvallisuuskulttuurin tietämystä. Osaamistavoitteena on antaa koulutettavalle riittävät valmiudet toimia työtehtävässään muuttuvassa työympäristössä itsenäisesti sekä työryhmässä noudattaen radanpidolle asetettuja voimassa olevia ohjeita ja standardeja. Tavoitteet määritetään pätevyyskohtaisesti myöhemmin julkaistavissa koulutusohjelmissä.

Toiminnan kokonaisuuden kannalta tavoitteena on koulutettavan koulutuksesta ja kertauskoulutuksesta saadun tiedon ja osaamisen syventäminen työnantajan ohjeistuksessa alan ammattilaiseksi.

4.3 Osaamisvaatimukset

Suunnatussa koulutuksessa varmistetaan koulutettavan osaaminen mm. seuraavilla alueilla:

- hallitsee työn perustana olevan tiedon ja osaa soveltaa sitä
- osaa oman työn suunnittelun
- hallitsee työvälineiden käytön ja käsittelyn
- osaa käyttää oikeita ja turvallisia työmenetelmiä
- ymmärtää ja hallitsee tehtäväalueen työprosessin
- hallitsee poikkeamien käsittelyyn liittyvät menettelyt.

Osaamisvaatimukset määritetään pätevyyskohtaisesti myöhemmin julkaistavissa koulutusohjelmissa.

4.4 Osaamisen varmistaminen

Osaamisen varmistamisen menettelyt on kuvattu pätevyyskohtaisesti myöhemmin julkaistavissa koulutusohjelmissa.

Koulutusohjelmasta riippuen osaaminen varmistetaan teoriakokeen/-kokeiden, käytännön harjoitteiden, harjoittelun/työnopastuksen sekä käytännössä suoritettavien kokeen/-kokeiden avulla. Pääsääntöisesti käytännön kokeessa osaaminen varmistetaan tekemällä työtehtävään liittyviä työsuoritteita Ratateknisessä oppimiskeskuksessa ROKissa.

Koulutusohjelmien teoriakokeet tehdään ensisijaisesti Eerokissa. Jos koetta ei ole mahdollista tehdä sähköisesti, on koe mahdollista tehdä paperilla. Koulutuslaitos järjestää kokeen Liikenneviraston antamien ohjeiden ja koekysymysten pohjalta.

Harjoittelu/työnopastus kirjataan harjoittelu-/työnopastuskorttiin, jonka suorituksen vahvistaa allekirjoituksellaan harjoittelua ohjaamaan nimetty työnopastaja (yleensä koulutettavan yrityksestä). Tämän perusteella koulutuslaitos kirjaa käytännön harjoittelun Eerokkiin.

Hylätyn koesuorituksen voi uusita maksimissaan kaksi (2) kertaa, tarkemmat ohjeistukset on määritelty koulutusohjelmakohtaisesti.

Koulutettavalla on mahdollisuus poikkeusjärjestelyihin kokeen osalta oppimisvaikeuksista johtuen. Asiasta tulee ilmoittaa etukäteen koulutuslaitokselle.

4.5 Koulutuksen keskeyttäminen

Liikenneviraston hyväksymällä Ratatyöturvallisuuskoulutuksen kouluttajalla ja koulutusohjelmien vastuukouluttajalla on oikeus keskeyttää opiskelijan koulutus, mikäli hänen asennoituminen turvallisuuteen koulutuksen yhteydessä antaa aiheutta epäillä turvallisuuden väheksymistä tai jopa turvallisuutta vaarantavaa toimintaa.

Jos työtehtäväkohtaisessa pätevyyskoulutuksessa koulutettavalla esiintyy vaikeuksia osallistua koulutuksen kulkuun suunnitellusti, voi ko. pätevyyden vastuukouluttaja käydä keskustelun tilanteesta koulutettavan kanssa. Näin toimitaan myös siinä tilanteessa, että koulutettava itse kokee, ettei koulutukseen osallistuminen suju suunnitellusti. Keskustelun perusteella pyritään löytämään ratkaisu, jolla koulutusta voidaan jatkaa (esim. antamalla lisätehtäviä).

Jos edistymistä ei kuitenkaan tapahdu tai koulutettava itse niin vaatii, voi vastuukouluttaja keskeyttää koulutuksen. Tällöin koulutettavan koulutukseen lähettäneeseen tahoon tulee olla yhteydessä ennen lopullisen keskeytysratkaisun tekoa.

Koulutuslaitos laatii keskeytyksestä viipymättä kirjallisen keskeyttämispäätöksen syineen kahtena kappaleena, jonka allekirjoittavat koulutuksen vastuukouluttaja sekä koulutettava. Päätöksestä annetaan yksi kappale koulutettavalle ja toinen jää koulutuslaitokselle. Koulutuslaitoksen tulee ilmoittaa koulutuksen keskeyttämisestä ja toimittaa kopio keskeyttämispäätöksestä ROKin toiminnanjohtajalle viipymättä.

4.6 Koulutustodistus

Koulutuslaitos kirjoittaa todistuksen koulutuksesta, kun koulutusohjelma on suoritettu kokonaisuudessaan hyväksytysti. Koulutusohjelmasta riippuen todistus voidaan kirjoittaa tarvittaessa myös jokaisen hyväksytysti suoritettun moduulin jälkeen. Koulutusohjelmaan on kirjattu pätevyyskohtaisesti todistuksen myöntämiseen liittyvät yksityiskohdat.

4.7 Pätevyyden hakeminen ja myöntäminen

Pätevydet ovat henkilökohtaisia ja pääosin määräaikaaisia.

Liikennevirasto myöntää pätevyyden koulutettavan hakemuksesta ja antaa siitä todistuksen. Ennen sitä kaikki koulutusohjelman moduulit tulee olla hyväksytysti suoritettu sekä niistä on oltava koulutuslaitoksen suoritusmerkintä Eerokissa.

4.8 Pätevyyden todentaminen

Liikennevirasto ei ylläpidä pätevyysrekisteriä. Koulutettavan on todennettava pyydetäessä voimassa olevat pätevyytensä.

4.9 Pätevyyden voimassaolo ja ylläpito

Pätevydet ovat voimassa pääsääntöisesti määräajan, päättymisvuoden loppuun ja ne tulee uusida sen vuoden aikana, kun voimassaolo päättyy. Koulutusohjelmiin on määriteltä pätevyyden voimassaoloaika sekä ne toimenpiteet, joita Liikennevirasto edellyttää pätevyyden ylläpitämiseksi. Pätevyyden haltija vastaa pätevyyden ylläpitoedellytysten täytymisestä, muussa tapauksessa pätevyys katsotaan vanhentuneeksi. Vanhentunut pätevyys on uusittava käymällä koulutusohjelman peruskoulutus uudelleen.

Ratatyövastaavan ja liikenneohjaajan pätevyyden ylläpito poikkeaa yllämainitusta. Jos pätevyys on vanhentunut, henkilön tulee suorittaa koulutusohjelmakohtaisesti määritetty kertauskoulutus, etätehtävä, ja/tai käytännön osaamista osoittava koe saadakseen pätevyyden uudelleen voimaan ja voidakseen jatkaa työskentelyä pätevyyden mukaisessa tehtävässä. Pätevyyden palauttamiseen liittyen tulee olla yhteydessä koulutuslaitokseen. Mikäli henkilö on ollut poissa pätevyYTEEN liittyvästä tehtävästä viisi (5) vuotta tai sitä pidempään, hänen on suoritettava koulutus uudestaan.

Mikäli pätevyyden voimassaolo on päättynyt ennen kuin uusi pätevyys on myönnetty, ei henkilöllä ole oikeutta toimia tänä aikana pätevyyttä edellyttävissä tehtävissä.

4.10 Pätevyyden peruminen

Liikennevirasto voi harkintaansa perustuen perua henkilön pätevyydet, jos:

- pätevyyden myöntämiseen liittyvät tiedot ovat olleet virheellisiä tai puutteellisia
- pätevyyden saanut henkilö on toiminnallaan aiheuttanut rautatieliikenteeseen kohdistuneen onnettomuuden tai vakavan vaaratilanteen tai
- pätevyyden saanut henkilö on vakavasti ja/tai toistuvasti osoittanut piittämättömyyttä rautatieturvallisuuteen liittyvien määräysten ja ohjeiden noudattamisessa ja/tai tietoisesti laiminlyönyt niitä.

4.11 Oikeusturva ja toiminta riitatilanteissa

Koulutettava voi tehdä kuukauden kuluessa koulutuksen päättymisestä kirjallisen valituksen koulutuslaitokselle, mikäli hän katsoo kokeen arvostelussa olleen virheitä tai puutteita. Koulutuslaitoksen koulutuksesta vastaava henkilö käsittelee valituksen viikon kuluessa valituksen vastaanottamisesta. Koulutuslaitos toimittaa tehdyn päätöksen koulutettavalle sekä kopiot valituksesta ja siihen liittyvästä päätöksestä ROKin toiminnanjohtajalle. Koulutettava voi valittaa koulutuslaitoksen tekemästä päätöksestä ROKin toiminnanjohtajalle kuukauden kuluessa päätöksen vastaanottamisesta. Valitus on vapaamuotoinen.

Koulutettava tai hänet koulutukseen lähettänyt taho voi valittaa kirjallisesti koulutuslaitoksen tekemästä keskeytyspäätöksestä tai kokemastaan epäoikeudenmukaisesta kohtelusta ROKin toimikunnalle kuukauden kuluessa päätöksestä osoitteella Liikennevirasto Ratatekninen oppimiskeskus, Hallituskatu 19, 45100 Kouvola. Valitus on vapaamuotoinen.

5 Pätevyyksien, osaamisen ja terveydentilan hallinta

5.1 Vaatimukset palveluntuottajille

Palveluntuottajayrityksen tulee huolehtia työntekijöidensä riittävästä pätevyydestä ja perehdyttämisestä tehtäviin sekä varmistaa, että näistä on olemassa selkeä esitettävä dokumentaatio.

Pätevyyksien tarkastaminen on osa kuukausittaisia seuranta- ja työmaakoukousia. Koukusten asialistalla tulee olla kohta pätevyys-, koulutus, ja terveydentilavaatimusten tarkastaminen. Palveluntuottajien tulee valmistautua esittämään selvitykset ao. yhteydessä. Liikennevirasto saattaa lisäksi tehdä työmailla pistokokeenluonteisia tarkastuksia pätevyyksien varmistamiseksi.

Liikennevirasto tekee lisäksi pätevyyksien, osaamisen ja terveydentilatietojen omavalvontaa yritysauditoinnein.

5.2 Toimenpiteet havaittaessa puutteita todenteissa

Mikäli tarkastuksissa havaitaan puutteita koulutus-, pätevyys- tai terveydentilatodenteissa, kyseinen henkilö ei voi toimia pätevyyden mukaisissa tehtävissä. Työmaa- ja työpistetasolla henkilö tulee siirtää pois tehtävistään. Tehtävistä poistamisesta vastaa Liikennevirastoon sopimussuhteessa oleva palveluntuottajayritys.

Mikäli tarkastuksissa havaitaan vakavia tai toistuvia poikkeamia/puutteita koulutus-, pätevyys- ja terveydentilatietojen todenteissa, kutsutaan paikalle lisäksi palvelutuottajayritys Liikenneviraston järjestämään turvallisuuskeskusteluun.

Mikäli palveluntuottajayritys ei toteuta korjaavia toimenpiteitä määräajassa tai vakavia poikkeamia/puutteita ilmenee uudelleen, voi Liikennevirasto asettaa palvelutuottajayrityksen toimintakieltoon määräajaksi valtion rataverkolla.

5.3 Päihteettömyys

Rautatiealueella tehtävissä töissä ja Liikenneviraston toimeksiannoissa on alkoholin ja muiden huumausaineiden alaisena työskentely kielletty. Henkilö, jonka havaitaan työskentelevän alkoholin tai huumausaineiden vaikutuksen alaisena tai jonka puhallutustulos on yli 0,00 promillea, poistetaan työkohteesta tai -tiloista ja voidaan asettaa Liikenneviraston taholta työskentelykieltoon rautatiealueella joko määräajaksi tai toistaiseksi.

Jokaisella päätoteuttajalla on velvollisuus tehdä päihdevalvontaa oman työmaansa osalta.

6 Siirtymäajan menettelyt pätevyyksien voimassaololle

6.1 Ratatyöturvallisuus- ja turvamiespätevyys

Ennen 1.7.2018 myönnetty Ratatyöturvallisuus- ja Turvamiespätevyys ovat voimassa todistukseen merkityn ajan.

6.2 Liikenteen turvallisuusviraston myöntämien kelpoisuuskirjojen voimassaolo

Laki liikenteen palveluista (320/2017) astuessa voimaan 1.7.2018 päättyy kelpoisuuden sääntely Liikenteen turvallisuusvirastossa liikenneturvallisuustehtävien (liikenneohjaaja, vaihtotyö, ratatyön liikenneturvallisuudesta vastaava henkilö) osalta eikä Kelpoisuuskirjoja enää myönnetä.

Tässä yhteydessä siirtyy liikenneohjaajan, rajoitetun alueen liikenneohjaajan ja ratatyön liikenneturvallisuudesta vastaavan henkilön pätevyys- ja koulutusvaatimukset sekä niiden ylläpito- ja muut velvoitteet Liikenneviraston ohjeistukseen. **Liikenneohjaajan ja ratatyövastaan** kertauskoulutukset toteutetaan ajalla 1.7.–31.12.2018 Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymillä LIITU-kertauskoulutus-ohjelmilla. Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymien oppilaitosten ei tarvitse hakea Liikenneviraston koulutuslaitosoikeuksia tällä ajalla. **Rajoitetun alueen liikenneohjaajat** saavat Ratapihaliikenneohjaajan pätevyyden suorittamalla täydentävän koulutusmoduulin. Rajoitetun alueen liikenneohjaajan ja Vaihdemiehen pätevyudet ovat voimassa 31.12.2018 asti. Rajoitetun alueen liikenneohjaajan koulutusohjelmaa voi järjestää 31.12.2018 asti.

Liikennevirasto edellyttää yhtenä Liikenneohjaajan ja Ratatyövastaavan pätevyyden voimassaolon ehtona osallistumista Liikenneviraston hyväksymien koulutuslaitosten järjestämään tehtäväkohtaiseen kertauskoulutukseen kalenterivuosittain 1.1.2019 alkaen. Koulutukset toteutetaan Liikenneviraston hyväksymien koulutusohjelmien mukaisesti.

Liikenneviraston koulutusohjelman mukaiseen kertauskoulutukseen ensimmäistä kertaa osallistuvan on osoitettava pätevyytensä voimassaolo esittämällä koulutustilaisuudessa Liikenneviraston hyväksymän koulutuslaitoksen kouluttajalle jokin seuraavista:

- todistus hyväksytysti suoritetusta edellisestä Liikenteen turvallisuusviraston koulutusohjelmamääräyksen mukaisesta kertauskoulutuksesta (1.1.2018 jälkeen suoritettu)
- todistus hyväksytysti suoritetusta Liikenteen turvallisuusviraston koulutusohjelmamääräyksen mukaisesta peruskoulutuksesta tai kelpoisuuskirja (suoritettu 1.1.2018–30.6.2018)
- todistus hyväksytysti suoritetusta Liikenneviraston koulutusohjelman mukaisesta peruskoulutuksesta (suoritettu 1.7.2018 alkaen).

Todistuksen sijaan voidaan esittää työnantajan tai koulutuslaitoksen allekirjoituksella varmennettu ote koulutuksen suorittamisesta yrityksen tai koulutuslaitoksen koulutus- tai pätevyydenhallintajärjestelmästä. Otteesta on käytävä ilmi koulutuksen nimi, koulutuslaitoksen nimi ja koulutuksen ajankohta.

Mikäli edellinen kertauskoulutus on suoritettu ennen 1.1.2018, voi pätevyyden saada palautetuksi luvussa 4.9 kuvatuin menettelyin.

6.3 Työnantajan myöntämien työpätevyyksien voimassaolo ja uusiminen

Ennen 1.7.2018 myönnetyt Liikenneviraston ohjeen mukaiset työpätevyydet ovat voimassa seuraavasti:

- ennen 31.12.1999 suoritettut työpätevyydet 31.12.2020 asti
- 1.1.2000 jälkeen suoritettut työpätevyydet 31.12.2021 asti
- Hitsauspätevyydet voimassa 31.12.2018 asti.

Pitääkseen pätevyyden voimassa, henkilön tulee suorittaa pätevyyteen liittyvä ennakkotehtävä ja kertauskoulutus voimassaolopäivään mennessä. Kertauskoulutukseen pääsyn vaatimuksena on ennakkotehtävien suorittaminen hyväksytysti. Jos kertauskoulutusta ei käydy määräajassa, katsotaan pätevyys vanhentuneeksi. Vanhentunut pätevyys on uusittavissa käymällä pätevyyden peruskoulutus uudestaan.

Ennakkotehtävien avulla varmistetaan, että

- koulutukseen hakeva hallitsee noudatettavat työpätevyyteen liittyvät määräykset, ohjeet ja menettelyt
- pystyy itsenäisesti tuottamaan kyseistä pätevyyttä edellyttävässä työssä syntyvät dokumentit, kuten tarkastus- ja mittauspöytäkirjat
- kykenee viestimään tehtävän edellyttämällä tavalla liikenneturvallisuustehtävissä olevien henkilöiden kanssa.

Liikennevirasto edellyttää, että kertauskoulutukseen osallistuvan on esitettävä suunnatun koulutuksen suorittamisesta todistus koulutuslaitoksen vastuukouluttajalle. Todistuksesta tulee käydä ilmi koulutuksen nimi, koulutuslaitos, koulutusaika ja koulutuksen kesto. Tämän lisäksi koulutettavan tulee toimittaa vastuukouluttajalle työnantajan myöntämästä työpätevyydestä todenne. Todenteesta tulee käydä ilmi tiedot harjoittelun sisällöstä ja kestosta sekä työpätevyyden myöntämispäivä ja myöntäjän tiedot. Todistuksen ja todenteen voi korvata allekirjoitetulla otteella työnantajan pätevyydenhallinta rekisteristä, josta näkyy kaikki edellä kuvatut tiedot.

Hyväksytysti suoritettua kertauskoulutusta jälkeen Liikennevirasto myöntää koulutettavalle pätevyyden, jota ylläpidetään tämän jälkeen koulutusohjelmakohtaisesti määriteltyjen ylläpitosäntöjen mukaisesti.

Päällysrakenne- ja Vaihdepätevyyden koulutusohjelmat yhdistyvät yhdeksi koulutuskokonaisuudeksi, Päällysrakennepätevyudeksi. Sillanrakennus- ja Maarakennuspätevyyden koulutusohjelmat yhdistyvät myös yhdeksi koulutuskokonaisuudeksi, Sillanrakennuspätevyudeksi.

Valtion rataverkon haltijan osaamis- ja pätevyysvaatimukset

Vaihde- ja maarakennuspätevyyden haltijoille järjestetään siirtymäaikana ko. pätevyyden kertauskoulutuksen lisäksi ennakkotehtävä, joka tulee suorittaa hyväksytysti ennen pääsyä aiemmin suoritettun pätevyyden kertauskoulutukseen. Liikennevirasto antaa hyväksytyn kertauskoulutuksen jälkeen luvan toimia pätevyyden mukaisessa tehtävässä valtion rataverkolla seuraavien viiden (5) vuoden ajan. Tänä aikana pätevyydenhaltijan tulee suorittaa täydennyskoulutus, jolla Vaihdepätevyys täydennetään Päälysrakennepätevyudeksi ja Maarakennuspätevyys Sillanrakennuspätevyudeksi.

7 Rautatieliikenteen harjoittajilta ja valtion rataverkolla toimivilta yksityisraiteen haltijoilta edellytettävä osaaminen

7.1 Yleiset osaamisvaatimukset ja perehdyttäminen

7.1.1 Osaamisvaatimukset

Rautatieliikenteen harjoittaja ja valtion rataverkolla toimiva yksityisraiteen haltija (jäljempänä toimija) on velvollinen varmistamaan, että sen henkilökunta ja alihankkijoiden henkilökunta on saavuttanut henkilöille määritetyt osaamisvaatimukset 31.12.2021 mennessä. Toimija on velvollinen varmistamaan osaamisen ylläpidon. Yksityisraiteen haltijan toiminnasta valtion rataverkolla sovitaan Liikenneviraston ja yksityisraiteen haltijan välisessä rataverkonhaltijoiden sopimuksessa.

Toimijoiden henkilökunnalta rautatieliikenteenohjaustehtäviä lukuun ottamatta ei vaadita tässä ohjeessa mainittuja pätevyyskykyjä.

7.1.2 Perehdyttäminen

Toimija vastaa oman ja alihankkijoidensa henkilökunnan sekä vierailijoiden riittävästä perehdytyksestä rautatiellä työskentelyyn ja liikkumiseen. Perehdytyksen tulee sisältää vähintään seuraavat asiat ja perehdytyksen jälkeen henkilön on:

- tunnettava Liikenneviraston ohjeet liikennöinnistä, radalla tehtävistä töistä ja sähköradasta
- tunnettava rautatieliikenteen ja radalla liikkumisen vaarat ja oikeat toiminta- ja liikkumistavat rautatiealueella
- tunnettava rautateiden monitoimijaympäristön perusteet ja toimijoiden roolit
- ymmärrettävä oman toiminnan merkitys omalle ja muiden turvallisuudelle
- ymmärrettävä oman toiminnan merkitys vaaratilanteiden ja onnettomuuksien ehkäisemisessä
- tunnettava ratatyöalueiden ja turvamiestoiminnan alaisten alueiden toimintatavat
- tunnettava VAK-aineiden vaarat ja toiminta VAK-ratapihalla
- osattava toiminta häiriö-, vaara-, poikkeus- ja onnettomuustilanteissa
- tunnettava sähköratajärjestelmän perusteet ja sen vaarat.

Vierailijalla on oltava isäntä, joka vastaa vierailijan riittävästä turvallisuusperehdyttämisestä ja huolehtii hänen turvallisuudestaan. Vierailija saa liikkua vain valvotusti rautatiealueella.

Liikennepaikalla sijaitsevilla ratatyöalueella liikuttaessa ja työskenneltäessä tulee toimijan osoittaman vastuuhenkilön osallistua ratatyön päätoteuttajan järjestämään työmaaperehdytykseen. Vastuuhenkilön tulee perehdyttää rautatieliikenteen harjoittajan työmaa-alueella liikkuva ja työskentelevä henkilöstö päätoteuttajalta saamallaan perehdytysaineistolla. Perehdytys tulee dokumentoida.

7.1.3 Henkilökohtaiset varusteet

Henkilökunnalla pitää olla Liikenneviraston ohjeen Turvallisuusmenettelyjen käsikirja rautatietoinnoissa vaatimusten mukainen varoitusvaatetus. Työnantaja vastaa varusteiden hankinnasta ja niiden käyttämisestä ohjeiden mukaisesti.

Jokaisella rautatiealueella työskentelevällä ja liikkuvalla henkilöllä pitää olla näkyvillä henkilön yksilöivä kuvallinen henkilötunniste (henkilökortti, kulkulupa). Nämä vaatimukset koskevat suunnittelu-, rakentamis- ja kunnossapitohankkeita. Henkilötunnisteessa pitää olla merkintä voimassa olevasta ratatyöturvallisuuspätevyydestä. Merkintää ei vaadita vierailijoilta eikä tavarantoimittajilta. Merkintä voidaan korvata mukana olevalla reaaliaikaisella koulutusrekisterillä, todistuksella tai kortilla.

Rautatiealueella pitää käyttää standardin SFS-EN ISO 20471 tai SFS-EN 471 mukaista, CE-merkittyä, luokan 2 tai 3 varoitusvaatetusta. Uusien hankittavien varoitusvaatteiden pitää olla standardin SFS-EN ISO 20471 mukaisia.

Oranssia väriä saa käyttää ainoastaan turvamiestehtävään määrätyn henkilön varoitusvaatetuksessa.

Rautatiealueella noudetaan henkilönsuojaimien käytössä valtioneuvoston asetusta rakennustyön turvallisuudesta (VNa 205/2009) sekä valtioneuvoston päätöstä henkilönsuojainten valinnasta ja käytöstä (VNp 1407/1993).

Työnantaja on vastuussa siitä, että sen henkilöstö käyttää työssään asianmukaisia henkilönsuojaimia. Työntekijän pitää huolellisesti ja ohjeiden mukaisesti käyttää annettuja henkilönsuojaimia ja muita varusteita.

Liikennevirastolla, päätoteuttajalla ja työnantajalla on oikeus antaa myös tehtävä-, sopimus-, lupa- tai urakkakohtaisia tiukempia vaatimuksia henkilönsuojainten käytöstä ja laadusta.

7.2 Vaihtotyöhön osallistuvien osaamis- vaatimukset

Valtion rataverkolla tehtävässä vaihtotyössä edellytetään yhteisiä osaamisvaatimuksia kaikilta rautatieliikenteen harjoittajilta.

Henkilön, joka tekee vaihtotyötä (liikkuvan kaluston kuljettajana tai pienimuotoisena kuljettajana) tai toimii kuljettajasta erillisenä vaihtotyön johtajana, tulee olla saanut kohdassa 7.1.2 mainittu perehdytys työnantajaltaan, jonka lisäksi vaihtotyötä tekevän henkilön on saatava työnantajaltaan seuraava lisäperehdytys ja häneen kohdistuu seuraavat lisäosaamisvaatimukset:

- Tunnettava liikennöimänsä rataverkon haltijoiden ja edustamansa toimijan toimintaohjeet sekä osattava toimia niiden mukaisesti
- Osattava viestintä häiriö-, vaara-, poikkeus- ja onnettomuustilanteissa.

Valtion rataverkon haltijan osaamis- ja pätevyysvaatimukset

- Osattava ensimmäisen luokan liikenteenohjauksen alueella kommunikoida rataverkon haltijan liikenteenohjauksen kanssa ja käyttää käytössään olevia viestintälaitteita ja hallittava vaihtotyön liittyvä viestintä annettujen ohjeiden mukaisesti
- Tunnettava lupa-alueet ja osattava vaihtotyöhön liittyvät lupamenettelyt sekä työselostus
- Tunnistettava liikennöimänsä alueen fyysiset rajat ja niiden merkitseminen
- Tunnettava liikennöimänsä alueen reitit ja niiden erityispiirteet, kuten reitillä olevat, tasoristeykset, nousut, laskut, merkit, opasteet ja opastimet, sallitut raiteen nopeudet ja rajoitteet
- Osattava noudattaa opasteita ja opastimia sekä merkkejä ja nopeusrajoituksia
- Osattava paikantaa sijaintinsa ja kertoa se muille
- Ymmärrettävä liikkuvasta kalustosta tai rataverkosta aiheutuvat rajoitteet
- Osattava tarkistaa, että liikuteltava yksikkö tai kalusto täyttää liikennöinnille asetetut edellytykset
- Tunnettava kalustoyksikön kokoonpano, kaluston ulottuma ja raiteen aukea tila
- Tunnettava käytössään olevan kaluston vetovoima, jarrutuskyky, sallitut nopeudet, ja kaluston käyttöönottoon liittyvät tarkastukset, sekä poikkeus- ja vikatilannemenettelyt sekä osattava liikkuvan kaluston paikallaanpysymisen varmistaminen
- Tunnistettava tilanteet jolloin yksikön/vaunun liikkuminen voi aiheuttaa vaaran tai onnettomuuden (pyörät kiskoilla, liikkuvan kaluston ulottumassa ei esteitä jne.)
- Tunnettava toiminnassa käytettävän alueen turvalaitteet riittävilta osin, viestiyhteydet ja vaihtotyöhön turvalaitteen toiminnassa käytettävät menetelmät
- Tunnettava vaihteet sekä eri vaihdetyyppien kääntäminen käsin vaihtotyö-alueella
- Osattava liikennöitävän alueen mukaisesti avainsalpalaitteiden ja varmistuslukkolaitosten käyttö
- Osattava keskitetyn vaihteen kääntäminen käsikammella poikkeustilanteessa
- Osattava suorittaa kulloisessakin tapauksessa tarvittava jarrujen koettelu (testaus) rautatieliikenteenharjoittajan ohjeiden mukaisesti
- Tunnettava hätämaadoituksen ohjeistus (Sähkörataohjeet, LO 7/2016).

8 Pelastus- ja raivaushenkilöstön koulutusvaatimukset

Pelastus- ja raivaushenkilöstö pätevoidetään osallistumaan pelastustoimintaan sekä jälkiraivaustoimintaan rautatieympäristössä. Tavoitteena on, että henkilöstö tuntee pelastustoiminnan säädökset ja määräykset sekä toimintatavat siten, että henkilöstö osaa toimia pelastusryhmän tai pelastusjoukkueen jäsenenä turvallisesti ja ammattitaitoisesti. Vaatimus koskee itsenäisten pelastus- ja raivaustehtävien hoitamista sekä monen viranomaisen toimintaympäristössä pelastusviranomaisen tai muun toimivaltaisen viranomaisen johtamana.

Koulutus koostuu pelastuslain 379/2011 57§ mukaisten sivutoimisen pelastushenkilöstön pätevyysien suorittamisesta. Lisäksi koulutusta on täydennetty soveltuvilla koulutuksilla rautateihin liittyvän osaamisen näkökulmasta. Tällä saadaan kohtuullinen valmius osallistua ja huolehtia organisaatiolle kuuluvista tehtävistä.

Osaamisvaatimuksena on kyky toimia pelastus-, raivaus- ja radanpidon tehtävissä valtion rataverkolla.

Koulutuksen minimivaatimukset olemassa olevan rautatieosaamisen lisäksi:

- Sammutustyö- ja pelastustyökurssi
- Pelastushenkilöstön EA-koulutus
- Ensivastekoulutus
- Hälytysajoneuvo-koulutus (ajava henkilöstö)
- Vaurioiden raivauskoulutus
- Vaarallisten aineiden torjuntakurssi (VAK)
- Laajennettu sähköradan hätämaadoituskoulutus
- Suuren pelastusyksikön johtajalta vaaditaan yksikönjohtajakoulutus tai palokunnan päällikön pätevyys, tilapäisesti sallitaan alempi pätevyys, kunnes henkilöstöä saadaan koulutettua riittävästi
- Palokunnan päälliköltä tai hänen sijaiseltaan vaaditaan vähintään sivutoimisen palopäällikön pätevyys siten kuin pelastuslaissa ja pelastusasetuksessa määrätään.

Lisäksi tehtävään sovelletaan terveydentilavaatimuksia sivutoimisen pelastushenkilöstön terveydentilavaatimuksia.

Toiminnassa edellytetään myös riittävää tietotaitoa rautatiekalustosta ja rautatiejärjestelmästä käytännön tasolla. Osana työnopastusta henkilöstölle koulutetaan mm. pelastus- ja raivauskaluston käyttämistä ja huoltoa.

Henkilöstöltä ei edellytetä varsinaista rautatiealan pätevyyttä tai olemassa olevaa koulutusta. Olemassa olevasta liikennöinnin ja kaluston tuntemuksesta on kuitenkin merkittävää hyötyä.

Henkilöille, joilla ei ole laaja-alaista taustatuntemusta rautatieliikenteen toiminta- ja menettelytavoista annetaan koulutus, jolla varmistetaan riittävä osaaminen ja liikennöinnin tuntemus. Ammattiryhmiä, joilla voidaan olettaa olevan riittävä osaaminen ja koulutus, jota ei tarvitse täydentää erikseen, ovat liikenteenohjaaja, veturin- tai työkooneen kuljettaja ja vaihtotyönjohtaja.

Valtion rataverkon haltijan osaamis- ja pätevyysvaatimukset

Rautatiealan osaamisen on miehistötasolla katettava vähintään Liikenneviraston hyväksymän Perusteet rautatiejärjestelmästä sekä Ratatyöturvallisuuspätevyys (Turva) -koulutusten suorittamisen.

Lisäksi miehistön on tunnettava onnettomuusohjeistus sekä palokuntatoiminnan sisäinen ohjeistus. Yksikön johtajan tai rata P 5x-päivystyksessä toimivan henkilön on saatava laajempi koulutussisältö, joka koostuu mm.

- Liikennöinnin periaatteista
- Liikenneviraston roolit ja vastuut
- Eri organisaatioiden roolit ja vastuut
- Turvalaitteet rautatiejärjestelmässä
- Radan rakenteiden tuntemuksesta
- Liikennöinnin keskeyttämiseen ja käynnistämiseen liittyvät menettelyt
- Liikenteen rajoite- ilmoituksen tekeminen
- Paikantaminen rautatiejärjestelmässä
- Viestiliikenne rautatiejärjestelmässä
- Radan tarkastaminen onnettomuuden jälkeen.

Palokunnan päällikkö vastaa säädösten riittävästä kertaamisesta sekä muutosten kouluttamisesta osana vuotuista ylläpitävää koulutusta ja harjoittelua.

9 Pätevyyksiin liittyvät poikkeukset

9.1 Poikkeuksien myöntäminen

Liikennevirasto voi myöntää vapaamuotoisen hakemuksen perusteella kirjallisen poikkeusluvan tämän ohjeen pätevyysvaatimuksiin. Hakemus toimitetaan Liikenneviraston rata- ja kalustoyksikköön.

Poikkeusluvan kohteita ovat:

- pakollisen työkokemusajan lyhentäminen
- koulutuksen korvaaminen työkokemuksella tai muulla koulutuksella
- pätevyysvaatimusten lieventäminen työ- tai työmaakohtaisesti ja
- ulkomailla hankitun pätevyyden tai työkokemuksen vastaavuus Liikenneviraston pätevyysvaatimuksiin
- Kiskoliikenteen turvalaiteasentajan ammattitutkinnon (AEL) hyväksyttäminen Turvalaiteasentajapätevyudeksi

9.2 Muut työt

Liikennevirastoa edustava Liikenneviraston kunnossapidon aluepäällikkö tai vastuullinen rataisännöitsijä voi myöntää kirjallisen luvan suorittaa yksittäinen metsätyö, kiinteistön korjaus- tai ylläpitotyö ilman ratatyöturvallisuuspätevyyttä, jos:

- työ ei ole rautatiealueella tehtävää radanpidon työtä
- työskentely tapahtuu pääosin rautatiealueen ulkopuolella
- työ ei voi millään tavoin vaarantaa rautatiejärjestelmän tai -liikenteen turvallisuutta tai
- työskentelyolosuhteet rautatieturvallisuuden varmistamisen kannalta ovat muutoin riittävät.

Lupa voidaan antaa vain yksittäistä työtä tai työkokonaisuutta varten. Luvassa on yksiselitteisesti kerrottava:

- kenelle lupa on myönnetty
- mitä työtä lupa koskee
- milloin työn saa suorittaa
- keskeiset turvallisuuskäytännöt
- työn valvoja ja
- muut rajoitukset tai ehdot.

Luvan hakijalle toimitetaan luvan mukana rautatieturvallisuutta koskeva perehdytysmateriaali. Luvan myöntäjä toimittaa myönnettyistä luvista kopioin Liikenneviraston rata- ja kalustoyksikköön.

ISSN-L 1798-663X
ISSN 1798-6648
ISBN 978-952-317-592-1
www.liikennevirasto.fi

Liik
enne
vira
sto

Tämä asiakirja on allekirjoitettu

Lista allekirjoittajista

Allekirjoittaja

Todennus